

Participació cultural i democràcia en disputa

Published by [Interacció](#) [1] on 31/05/2018 - 10:22 | Last modification: 06/05/2026 - 16:18

L'article de Lluís Bonet i Emmanuel Négrier analitza el gir participatiu de les polítiques culturals contemporànies i mostra fins a quin punt la participació s'ha convertit en un concepte central però també ambigu dins el camp cultural. El text parteix d'una idea important: no existeix una única forma de participació cultural, perquè cada paradigma de política cultural produeix la seva pròpia manera d'entendre la relació entre institucions, creadors i ciutadania.

L'article identifica quatre grans paradigmes que conviuen avui en les polítiques culturals: excel·lència, democratització cultural, democràcia cultural i economia creativa. Cada paradigma atribueix un paper diferent als públics. En el model d'excel·lència, el públic continua subordinat al criteri expert i a l'autonomia artística. En la democratització cultural, la participació es limita sovint a ampliar l'accés a una oferta ja definida institucionalment. La democràcia cultural, en canvi, defensa la capacitat dels grups socials per definir i legitimar les seves pròpies pràctiques culturals. Finalment, l'economia creativa tendeix a considerar els participants com a consumidors interactius o *prosumers*.

Un dels aspectes més valuosos del text és que evita idealitzar la participació. Els autors mostren que moltes estratègies participatives conviuen amb estructures institucionals fortament jeràrquiques i que, sovint, els discursos sobre participació poden funcionar com a mecanismes de legitimació sense alterar realment els processos de decisió cultural. La participació apareix així travessada per contradiccions constants entre autonomia artística, democratització institucional, implicació ciutadana i sostenibilitat econòmica.

El document també és rellevant perquè introdueix una lectura política de la participació cultural. La qüestió no és només si els ciutadans participen, sinó en quines condicions ho fan, amb quin poder real i sota quins marcs institucionals. Els autors insisteixen que la participació no constitueix un nou paradigma coherent en si mateix, sinó un terreny de tensions entre models culturals preexistents.

A partir del projecte europeu [BeSpectActive!](#) [2], l'article analitza diverses formes de participació activa en les arts escèniques: cocreació, programació participativa, autogestió, aprenentatge dels públics o processos de documentació artística compartida. Els casos estudiats mostren que la participació depèn molt dels contextos socials, de les cultures polítiques locals i de la disposició real de les institucions a cedir poder de decisió. Això explica que moltes experiències participatives acabin reproduint jerarquies tradicionals encara que utilitzin un llenguatge més horitzontal.

El text ajuda a interpretar molts debats contemporanis sobre cocreació, mediació cultural, cultura comunitària o governança participativa. També obliga a formular una pregunta menys celebratòria sobre la participació cultural: què canvia realment en les estructures de poder cultural quan les institucions afirmen que els públics passen a ser protagonistes?

Referència

Bonet, L., i Négrier, E. (2018). The participatory turn in cultural policy: Paradigms, models, contexts. *Poetics*, 66, 64–73.

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

what is Be SpectACTive!

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: polítiques culturals

Tags: drets culturals

Tags: pensament cultural

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/participacio-cultural-democr%C3%A0cia>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://www.bespectactive.eu/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/677444.pdf>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/7612>